הלכה · משנה תורה · מפרשים · מלאכת שלמה · ספר זמנים

מלאכת שלמה על משנה תורה, הלכות שקלים

רבי שלמה חכים

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מלאכת שלמה על משנה תורה, הלכות שקלים

רבי שלמה חכים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מלאכת-שלמה-על-משנה-תורה-הלכות-שקלים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ז 4
פרק ד 4
הלכה ו 4

פרק א

הלכה ז

הכל חייבים ליתן מחצית השקל. בפ"ק דשקלים תנן אמר רבי יהודה העיד בן בוכרי ביבנה שכל כהן ששוקל אינו חוטא אמר רבי יוחנן בן זכאי לא כי אלא כל כהן שאינו שוקל חוטא [וכתב הרע"ב] וקרא דכל העובר על הפקודים דריש ליה הכי כל העובר בים סוף דהיינו כהנים לוים וישראל שכולם עברו את הים על הפקודים בין אותם שנמנו לבדן בין אותם שנמנו עם ישראל יתן תרומת ה' וכתב התוס' יו"ט ז"ל מדכתיב יתן תרומת ה' משמע דקרא תניין דכתיב ביה הכי דריש ליה בתרומת הקרבנות דאי לא תימא הכי יתנו הו"ל למימר כדכתיב בקרא קמא אלא דס"ל דקרא קמא מיירי בתרומת אדנים ותניין בקרבנות יעו"ש. וראיתי להרב שער המלך בפירקין שהקשה לרע"ב ז"ל דס"ל דקרא קמא מיירי בתרומת אדנים וקשה טובא דבירושלמי אמרו דטעמא דריב"ז אמר רבי ברכיה דכתיב זה יתנו י"ב שבטים יתנו והשתא אי קרא דזה יתנו מיירי בתרומת אדנים שבט לוי לא היה בכלל וכו' יעו"ש שהצריך עיון. ולענ"ד נראה לתרץ דהכי איתא בירושלמי כתיב כל העובר על הפקודים ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר כל העובר בימא וחד אמר כל דעבר על פקודיא יתן מ"ד כל דעבר על ימא יתן מסייע לר' יוחנן בן זכאי מ"ד כל דעבר על פקודיא יתן מסייע לבן בוכרי ע"כ. והשתא דקדק רע"ב ז"ל דמדאמר יתן ולא אמר יתנו ועוד מדפתח ואמר כתיב כל העובר על הפקודים ס"ל דבקרא תניין קיימי ר"י ור"נ ועל זה כתב רע"ב ז"ל יתן תרומת ה' לאורויי דבקרא תניין קאי ומאי דאמרו מסייע לריב"ז לאו למימרא דבחד קרא קיימי אלא לחייב לשבט לוי שלא כדעת היפה מראה שכתב דבקרא קמא קמפלגי וא"כ בהכרח דר"י ור"נ פליגי עליה דר' ברכיה.

עוד כתב התוס' יו"ט לעיל בד"ה כל כהן וז"ל פי' הר"ב אע"פ שאינו חייב וכו' וכ"כ התוס' בפ' הקומץ רבה דלבן בוכרי לוים פטורים וכ"כ התוס' בפ"ק דערכין דה"נ הוה מצי למימר כל לוי ששוקל אלא משום דלא מצי למימר שדורשין מקרא זה לעצמן ע"כ. וקצת דוחק לומר כן דבן בוכרי לא נקט לוי משום (פלוגתייהו) [בר פלוגתיה] עכ"ל והרואה דברי התוס' שם יראה דקיימי עליה דרבי יוחנן בן זכאי ודוק.

פרק ד

הלכה ו

מי שנתנדב לשמור בחינם אין שומעין לו משום בעלי זרועות שמא יבואו ויטלום וכו'. בסוף פרק בתרא דמציעא. וראיתי להרב תוס' יו"ט ז"ל בפ"ד דשקלים מ"א שהקשה וז"ל

וא"ת ומאי שנא הכא דחיישינן שמא לא ימסרם יפה משקלים שמקבלים מנשים ועבדים וקטנים ולא חיישינן וכו' ואפשר לחלק בענין אחר דהכא דעומר ושתי הלחם אחת בשנה איכא למיחש שלא ימסרם יפה אלא נוח להם שיקרבו משלהם שכן פרש"י ז"ל הטעם במציעא אבל בשקלים דלקרבנות דכולי שתא ליכא למימר נוח להם ואתי שפיר נמי לישנא בתרא דב"מ דהבטה בהפקר לא קניא ולאותו לשון טעמייהו דרבנן שתקנו שכר כדי שיהא קול ולא יבואו בעלי זרועות ליטול משם וכשמוחלין נמצא [שיש] לשומרין אותן מעות בתרומה ואין לצבור חלק בהם עכ"ל.

ולענ"ד נראה דכונתו היא דשאני שתי הלחם דכיון שהיא מצוה הבאה פעם אחת בשנה איכא למיחש דילמא רוצה השומר שיהא קרב משלו לבדו יען כי המצוה זו לא ימצא לקיימה אפילו בשותפות כי אם אחת בשנה ובזה חיישינן שמא לא ימסרם יפה אמנם גבי שקלים דלקרבנות דכולי שתא קאתי והיא מצוה תדירה שמתקימת בכל יום בהא לא אמרינן נוח לו וכו' ולא ימסרם יפה ומ"ש עוד ואתי שפיר נמי ללישנא בתרא דב"מ דהבטה בהפקר לא קניא ולאותו לשון מה שתיקנו להם טעמייהו דרבנן הוא כדי שישמעו בעלי זרועות וכו' לכאורה איכא לאקשויי דכיון שמה שמוחל הוא השקלים לתרומה ולקרבנות דכולי שתא קאתו ודמיא להך מתני' דנשים ועבדים וקטנים דאם שוקלין מקבלים מהן מהאי טעמא גופיה וא"כ למה כשמוחלים אין מקבלין.

אלא נראה לענ"ד דכונתו רצויה דכיון דהנהו שקלים דשקלי הנהו שומרים הם חלף עבודתם ובמקום הספיחים הן א"כ כי מחלי לתרומה אף כי אמרי שמסרם יפה אכתי איכא למיחש כי הם רוצים שיקרב משלהם מאחר דלגבי דידיה ככחו אז כחו עתה משו"ה ס"ל לרבנן שאין יכול לשמור חנם כן נראה לענ"ד לומר בדעת הרב ז"ל. והוצרכתי לזה לפי שראיתי להרב שער המלך בפירקין שהקשה להרב ז"ל כי מאחר דחילק ביניהם דקרבנות דכולא שתא ליכא למיחש שמא לא ימסרם יפה א"כ הכא כיון דלקרבנות קאזלי ליכא למיחש להכי והניחו בצ"ע ולפי מ"ש נראה דלא קשיא ועיין להרב מל"מ שם שכתב ע"ד הרב ז"ל שלא ידע מהו החילוק יעו"ש.

ולעיקר הקושיא נראה לענ"ד לומר דשאני עומר דכיון דבמה שהביא השומר יש בידו כדי להקריב יפה בלי שיתן גם חבירו בהא ודאי אף כי אמר שמסרם לצבור יפה אכתי איכא למיחש דשמא לא ימסרם יפה דחיישינן שמא דעתו שיתקרב משלו מאחר דכולו הוא שלו ולא יצטרך כלום מאחר וממנו יתקרב. ומ"ש בגמ' או דילמא דכו"ע הבטה בהפקר לא קני משום בעלי זרועות איכא בינייהו דרבנן סברי דתקינו רבנן למיתב ליה ד' זוזי כי היכי דלימנעו בעלי זרועות וליפרשו מינייהו וכשמוחלין נמצא שיש לשומרין

אותן המעות בתרומה ומאחר כי בהנהו זוזי לחוד אינם נקרבים הקרבנות מאי קרבן צבור משל יחיד איכא מ"מ כיון דמכח שמירת העומר קאתי ועומר גופיה לא מחיל אכתי קרבן צבור משל יחיד מיקרי אמנם גבי שקלים דמחצית השקל לא חזי לקרבן בהא ודאי כל שמוסרים לצבור שפיר מקבלין מינייהו ועיין בשער המלך עוד אפשר לחלק דשאני עומר דכיון דטרח בגופו לשומרם אף כי אמר שמוסרן לצבור יפה אפ"ה חיישינן שמא לא ימסרם יפה כי צערא דגופא לא מחיל איניש ורוצה שיקרבו משלו ועיין ברש"י בב"מ שם אבל גבי שקלים דלא טרח כי אם שרצה לשקול ודאי דלא חיישינן שמא לא ימסרם יפה ודוק ועיין בתוס' ר"ה דף ז' ד"ה שמא יעו"ש.